

Karawanken Bote

Uprava Klagenfurt, Postfach 115 / Uredništvo v Klagenfurtu / Naročnina (se plača naprej) mesečno z dostavo na dom RM 1,— (vključno RM 0,20 za donalce) / Odjavo naročbe tega lista za prihodnji mesec sprejme uprava samo pisмено in le do 25. tekočega meseca / Oglasi RM 0,06 za milimeter stolpec

Štev. 23.

Krainburg, 5. novembra 1941.

1. leto

Novi veliki uspehi na vzhodu

Sovražnik na Krimu razpršen v dve skupini - Silni udarci proti britanski plovbi

Iz Führerjevega glavnega stana, 4. novembra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je dne 3. novembra naznanilo:

Pod pritiskom ostrega zasledovanja po nemško-rumunskih skupinah je bil v Krimu poražen nasprotnik — kakor je to bilo že javljeno v posebnem poročilu — razpršen v dve skupini, od katerih poskuša prva utesi preko Sebastopola, druga pa preko Kerča. V napadu na prevozne ladje, ki so bile pripravljene za pobeg teh sil, je Luftwaffe z bombnimi zadetki potopila 10 trgovskih ladij s skupno 38.000 brt., drugih 14 pa težko poškodovala. Druga bojna letala so bombardirala Sebastopol in pristaniški okoliš pri Jalti, kakor tudi vojaške cilje na cesti od Kerča in na severovzhodnem obrežju črnega morja. Neka velika plavajoča ladjenica je dobila bombne zadetke težkega kalibra.

Pri prodornih in zasledovalnih bojih na Krimu smo doslej vsega skupaj privedli 53.000 ujetnikov ter uplenili ali uničili 230 oklopnih bojnih vozov, 218 topov, več oklopnih vlakov in velike količine drugega voj-

nega materiala. Nadalje smo odstranili preko 13.000 min, ki so bile položene, da se prepreči naš nadaljnji pohod.

Italijanske čete so v kotlini Doneca vzele v boju nadaljnje industrijske kraje v posest.

V srednjem odseku vzhodne fronte smo včeraj — kakor je tudi že bilo objavljeno v posebnem poročilu — osvojili po skupinah pehote in oklopnice pokrajinsko glavno mesto Kursk, ki je važno kot železniško križišče in industrijsko središče.

V morskem okolišču okrog Ang leške so bojna letala potopila eno tovorno ladjo s 4000 brt. in zadela šest ladij tako težko, da se lahko računa z nadaljnjimi izgubami.

V severni Afriki so nemška bojna letala razpršila nabiranje britanskih avtomobilov pri Solumu. Pri napadih iz zraka na pristanišče v Suezu je bila uničena trgovska ladja s 6.000 brt.

Bojna dejanja sovražnika preko državnega ozemlja se niso vršila.

Srednja vzhodna fronta — ima že trdo zimo

Prvi snežni meteži so spravili ceste za pohod v brezupno stanje. Toda vzlic blatu in močvari se pohod nevzdržno nadaljuje. (PK. Kriegsber. Plenik, HH., Zander M. K.)

441.300 brt v mesecu oktobru potopljenih Osvojitev Simferopola - Dosežen je severni del gorovja Jalla

Iz Führerjevega glavnega stana, 4. novembra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je 2. novembra naznanilo:

V odločnem izkoričanju naše zmage na Krimu se z zanosom nadaljuje preganjanje poraženega nasprotnika. Severni rob gorovja Jalle je, kakor je bilo že v posebnem poročilu objavljeno, dosežen na široki fronti. Nemške in rumunske čete so včeraj osvojile Simferopol, glavno mesto Krima in napredujejo proti Sebastopolu.

V kotlini Doneca so nemške in italijanske čete kljub najslabšim prometnim prilikam zlomile sovražnikov odpor in zasedle nadaljnja industrijska ozemlja.

Pred Leningradom je bil ponovni poskus prehoda čez Nevo odbit s težkimi izgubami za sovražnika. Obtreljevanje v vojni važnih ciljev v Leningradu in Kronstadtu se nadaljuje z dobrim uspehom.

Luftwaffe je po dnevi in po noči bombardirala pomorsko trdnjavo Sebastopol. Dosegla je polne zadetke na pristaniških napravah, poškodovala je neko sovjetsko vojno ladjo in zažgala neko večjo prevozno ladjo.

Bojna letala so v zadnji noči napadla važna preskrbovalna pristanišča na zapadnem obrežju Anglije.

Sovražnik je v noči na 2. novembra odvrnil na nekaterih krajih severozapadne Nemčije razstrelilne in zažigalne bombe.

V boju proti britanski preskrbovalni plovbi so vojna mornarica in zračno brodogojstvo v mesecu oktobru potopile 441.300 brt sovražnikovega ladijskega prostora.

Uspehi proti britanskim ladjam

Iz Führerjevega glavnega stana, 4. novembra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je dne 1. novembra naznanilo:

Na polotoku Krimu nemške in rumunske čete še nadalje neumorno preganjajo poraženega sovražnika.

V kotlini Doneca smo na več mestih prekorčili gornji tok Doneca.

V severnem odseku vzhodne fronte je na Volhovu predrl nek pehotni polk v ogorčenem boju sovražnikovo črto in osvojil 533 bunkerjev. Na fronti obteganega Leningrada so bili zopet odbiti večkratni poizkusi sovražnika, da pride preko Neve.

Luftwaffe je podpirala uspešne operacije vojske na Krimu s silno težkimi udarci na sovražnikove zveze od zadaj in je sovjetski mornarici prizadejala težke izgube. Potopila je neko trgovsko ladjo s 3.000 brt. in poškodovala tri bojne ladje ter neko veliko ladjo za prevažanje čet. Nadaljnji napadi iz zraka so bili naperjeni proti Moskvi.

V boju zoper britansko preskrbovalno plovbo so vojna letala pri otokih Färöer po-

topila eno tovorno ladjo z 2000 brt. in na britanskem vzhodnem obrežju iz nekega konvoja štiri sovražne trgovske ladje, med temi enega velikega tankerja, s skupno 29.000 brt. Stiri nadaljnje trgovske ladje konvoja so bile po bombnih zadetkih tako težko poškodovane, da se mora računati z izgubo še nadaljnega ladijskega prostora.

Britanska letala so v zadnji noči vrgla bombe na različne kraje severne in severozapadne Nemčije, med drugimi na Hamburg. Devet sovražnih bombnikov je bilo sestreljenih.

Na teh uspehih so udeležene podmornice z 235.200 brt., prekomorske sile vojne mornarice z 18.000 brt. in skupine Luftwaffe v 168.100 brt.

Najbolj nespretna polvorba Roosevelta

Nemška nota nevtralnim državam — Laž o nemškem napadu

Berlin, 4. novembra. Nemški narod je bil v zadnjih dnevih obveščen o neizmernem, vedno bolj stopnjujočem se hujskanju na vojno od strani sedanjega predsednika Zedinjenih držav Roosevelta. Pri tem je bil predvsem informiran o dveh groznih lažeh, s katerimi hoče gospod Roosevelt razburkati še pomanjkljivo vojno razpoloženje prebivalstva Zedinjenih držav, da bi dosegel svoj zločinski smoter. Prva laž je zatrjevala, da je vlada Zedinjenih držav v posesti nekega v Nemčiji napravljenega tajnega zemljevida, ki predstavlja nasilno razdelitev srednje in južne Amerike po Führerju. Druga laž je temeljila na zadevah »Greer in Kearney«, ki so jih baje napadle nemške pomorske sile.

K temu objavlja državna vlada iz Führerjevega glavnega stana sledeče:

Führerjev glavni stan, 1. novembra. Državna vlada priobčuje sledeče uradne objave:

1. Rooseveltove ponarejene listine
Predsednik Zedinjenih držav v Ameriki je v svojem govoru dne 28. oktobra postavil sledeče trditve:

1. Vlada Zedinjenih držav da je v posesti nekega tajnega zemljevida, ki da je bil napravljen v Nemčiji po državni vladi. Bil bi naj to zemljevid srednje in južne Amerike, takšen kakor jo baje namerava Führer na novo organizirati tako, da bi iz 14 držav, nahajajočih se v tem prostoru, napravil 5 podložnih držav in na tak način spravil ves južno-ameriški kontinent pod svoje gospodstvo. Ene teh držav bi naj baje obsegala tudi republika Panamo kakor tudi panamski predor.

2. Amerikanska vlada da je v posesti nekega drugega dokumenta, ki bi naj ga bila sestavila državna vlada. Ta listina da vsebuje načrt, da se po vojni, ki bi jo dobila Nemčija, odpravijo vsa obstoječa veroizpovedanja na svetu. Katoliška, protestantska, mohamedanska, hindustanska, budistična in židovska vera bi se naj na enak način odpravile, cerkveno premoženje naj bi se zaseglo, križ in vsi drugi simboli ver naj bi se prepovedali in duhovniškemu stanu naj bi zapretili kazni koncentracijskega tabora zaprla sapo. Namesto cerkev naj bi stopila mednarodna socialno nacionalistična cerkev, v kateri naj bi uradovali od nacionalno socialistične vlade odposlani govorniki. Namesto svetega pisma naj bi se vsilile in objavljale kot sveto pismo besede iz Führerjeve knjige »Mein Kampf«. Kristusov križ naj bi nadomestil kljukasti križ in goli meč in končno naj bi namesto Boga stopil Führer.

Državna vlada temu nasproti ugovarja:

1. Ne postoji niti kakšen v Nemčiji od državne vlade napravljeni zemljevid o razdelitvi srednje in južne Amerike, niti kakšna od državne vlade napravljen listina o razpustu ver na svetu. V obeh primerih gre torej za najbolj nespretno in najbolj nerodno potvorbo.

2. Trditve o osvojitvi južne Amerike po Nemčiji in o kakšni odpravi veroizpovedanj in cerkev v svetu ter o njih nadomestitvi z nacionalno socialistično cerkvijo so tako neumne in absurdne, da si državna vlada lahko prihrani da bi na to odgovarjala.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Pobotnica

P. B. Krainburg, 4. novembra.

Ko so v dobi po svetovni vojni označili rešitev socialnega vprašanja kot nalogo našega stoletja, so se angleški plutokratje smejali, a so se vseeno s prizadevnostjo udeleževali debat v rešitvi tega problema, ker jim je bilo jasno, da v dobi liberalizma in marksizma iz »debat« nikdar ne morejo dozoreti uvaževanja vredni poskusi ali celo uspehi. Ko je potem po letu 1933. nacionalni socializem v Nemčiji prišel s tem, da to vprašanje za nemški narod praktično in dokončno spravi iz sveta, takrat so se šele prav smejali. Po njihovem mnenju so si s tem neumni Nemci samo pokvarili kupčije. Obremenili so svoje obrate z velikimi stroški za socialne ukrepe, morali so te stroške od nekdaj zopet pridobiti in vsled tega v cenah niso mogli vzdržati tekmovalnja z Anglijo na svetovnih tržiščih.

Tu so bili gospodje Angleži pač veliko, veliko bolj prekanjeni. Velikodušno so pomanjkanja trpečim delavskim množicam od časa do časa kaj obljubili da bodo nekoč v bodočnosti že ustvarili kak »socialni paradiz«, s tem ublažili socialni nemir v delavstvu in — v praksi potisnili mezde navzdol, kjer jim je le to bilo mogoče. Zene in otroci so bili zaposleni za sramotne mezde, mladostni so bili brez usmiljenja izločeni iz obratov, kakor hitro so bili dosegli starostno mejo za polne mezde in v ostalem pa se je slišalo v spodnji zbornici vedno pritožbe, da zahtevajo naraščajoči stroški proizvodnje znižanje mezd, ako kmalu ne nastopi ugodnejša konjunktura. Kljub takim jadikovanjem pa so bila podjetja v položaju, da so delničarjem slej kakor prej izplačevala najbolj mastne dividende.

Že pred začetkom vojne so morali britanski bogataši spoznati, da socialni izdatki nemških obratov na noben način niso zmanjševali njihove kapacitete, kakor tudi ne možnosti v tekmovalju v cenah, da se je marveč nemška storilna možnost nasprotno še pomnožila. Namesto da bi iz tega zaključili, da je bil lastni nazor napačen, so na Angleškem histerično vpili po vojni, da bi se znebili neprijetnega tekmeča in s tem tudi nemškega vzgleda, ki je imel to nevarnost v sebi, da bi se končno začel puntati tudi angleški delavec. Z vojno so hoteli zavedno uničiti socialni napredek, ki je bil posebej blag po Nemčiji, da bi čim bolj nemoteno lahko nadaljevali staro kapitalistično gospodarstvo z dobičkom.

Polotok Krim

Toda predstavljali so si to vojno popolnoma drugače! Ta zahteva in terja danes tudi od Anglije zadnje in najskrajnejše datjave. Pri tem se pa sedaj pokaže, da kakor ne more Angleška v vojaškem oziru napraviti teh zadnjih datjav, da ravno tako odreče tudi angleško gospodarstvo. Pritožbe glede nezadostne proizvodnje danes ne zginejo več z dnevnega reda.

Že pred nekaj časom je moral angleški parlament gospodarskemu odboru spodnje zbornice poveriti preiskavo o vzrokih nezadostne oboroževalne proizvodnje. Ta odbor je v svojem poročilu ugotovil kot glavni vzrok za to dejstvo: pomanjkanje slehern e skrb i za obrat e in nedostajanje organizacije za načrtno pritegnitev vseh delovnih sil ki jo ima Nemčija v ustanovi delavskih knjig. Še jasneje se vidi vzrok nezadostne storitve angleške industrije v poročilu prvega nadzornika za trgovino za leto 1940.; to poročilo je objavil »Manchester Guardian«. Tudi to poročilo ugotavlja da ni več vzdržljiv tempo iz Dinikirchna, to je brezobzirno izko riščanje moči in zdravja delavcev.

To je grenka modrost za tako tipičen kapitalističen časopis kakršen je »Manchester Guardian«. Tukaj se s suhimi besedami ugotavlja, da dobi angleška plutokracija sedaj pobotnico za njeno socialno neodgovornost in zaostalost. V socialnem napredku so na Angleškem vedno videli le povečanje stroškov, ki bi naj znižal kapaciteto. Vojna pa je pokazala, da je ravno nasprotno resnično. Gospodarstvo, ki stremi samo za trenutnim visokim donosom, ne da bi jemalo ozir na to, da stalno ohrani temelje proizvodnje (roparsko gospodarstvo), ki zaradi dobička izkorišča delovno moč človeka, se maščuje sedaj z onemoglostjo, da celo s polomom te delovne moči in z ustreznim nazadovanjem proizvodnje.

Nacionalni socializem se je zopet izkazal za energičnega in dalekovidnega. Neumorno delo stranke v izgraditvi obratne oskrbe delavca po DAF, se sedaj bogato obrestuje. Njej se imamo zahvaliti, da smo se vkljub temu, da so zaradi vojne čim najbolj vprežene vse moči, izognili roparskemu gospodarstvu in da je ostala ohranjena v najširšem obsegu delovna zmoglost.

Beg na Krimu

Iz Führerjevega glavnega stana, 4. novembra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je dne 31. oktobra naznanilo:

Od nemških in rumunskih čet ostro preganjan, je sovražnik na Krimu v polnem begu. S tem so kronani dolgi in težki probojni boji, s katerimi so pehotne divizije armade generala der Infanterie von Manstein v družbi z letalskim zborom generalleutnanta Flugbeil premagale tesne zemeljske ožine, ki vodijo do polotoka.

Tudi v kotlini Doneca so nemške in zavezniške čete z uspehom nadaljevale preganjanje poraženega sovražnika.

Na fronti obleganega Leningrada so bili odbiti večkratni nasprotnikovi poskusi izpadov.

Težke baterije vojske so z bombnim

Vrhovno poveljstvo oborožene sile je javilo 29. oktobra v posebnem poročilu, da so pehotne divizije v sodelovanju z letalskimi oddelki prebile sovražnikove obrambne postojanke in si izsilile dohod na polotok Krim.

Polotok Krim, ki meri okoli 25.000 km², moli iz severnega roba Črnega morja kakšnih 200 km daleč v morje in je s celino zvezan le po dveh ozkih zemeljskih jezikih, od katerih je za prometne zveze med celino in polotokom važna zlasti 5 do 7 km široka Perekopska ožina, kjer so se vršili v zadnjih dneh hudi boji. Razen tega vodi železniška proga iz severne smeri, od Zaporožja ob Dnjestrju, preko ozkega, tako zvanega »Gnilega morja«, do vojne luke Ahia, ki je pa bolj znana pod imenom Sebastopol. Na vzhodu sega Krim z malim polotokom Kerčem tik do severnokavkajske črnomske obale in ustvarja s to — skozi morski ožini Kerč in Jenikal — le nekoliko kilometrov široki vhod v Azovsko morje.

Krim je redko naseljen. Na njem živi okrog 700.000 ljudi, ki predstavljajo mešanico Velikorusov, Ukrajincev, Tatarov, Grkov, Bolgarov in seveda — Židov. V rodovitnih predelih je tudi mnogo nemških naselbin, ki pa so zaradi kolektivizacije prišle ob svoja posestva in obubožali.

Severni, srednji in vzhodni del polotoka so ravninski. Na severu nahajamo predvsem stepe, ki so nadaljevanje ogromne južnokrajinske Nogajске stepe. Na jugu pada do 1500 m visoko gorovje Jaila strmo v Črno morje in ustvarja tu mnogo zavarovanih zalivov z dobrimi pristanišči. Južna obala ima povsem sredozemsko podnebje, zato je tudi njeno rastlinstvo povsem južno. Tu uspevajo izvrstno vino, smokve, mandlji, granatna jabolka, oranže, orehi in murve. Zavoljo svoje pokrajinske lepote slovi ta del Krima kot prijetno letovišče. Že prej so govorili o »Ruski rivieri« in tudi boljševiki so se okoristili v prednostni južne krimske obale ter so spremenili bivše sanatorije in

učinkom napade v vojni važne cilje v Leningradu.

Na ostali fronti operacije še nadalje napredujejo.

V okolici črnega morja so skupine bojnih letal bombardirale pristaniške naprave v Eupadoriji in Kerču in potopile v teh vodah pet tovornih ladij s skupno 13.000 bрт.

V boju proti britanskemu preskrbovalnemu brodarstvu so podmornice potopile šest sovražnih trgovskih ladij s skupno 27.000 bрт., enega rušilca in dve stražni ladiji. S torpednim zadetkom je bil težko poškodovan nek britanski topniški čoln.

V Atlantiku so letala za boj na daljavo severozapadno od Cadiza potopila neko trgovsko ladjo od 2.000 bрт. Neka nadaljnja trgovska ladja je bila po odvreni bombi poškodovana.

Letala, ki so imela nalogo oboroženega izvida, so v zadnji noči bombardirala pristanišča na britanskem vzhodnem in jugozahodnem obrežju.

Sovražnik ni priletel nad ozemlje Reicha.

razkošne vile ter palače iz carskih časov v »proletarska okrevanja«, ki pa niso sprejemali delavcev, marveč izključno boljše- viške mogotce s svojimi »damami«.

V severnem stepnem delu se pečajo s poljedlstvom in z živinorejo. Tu je obdelanih 75% površine. V dolinah južnega dela goje na veliko sadje in trto. Kar se tiče zemeljskih zakladov, najdemo na polotoku razen premoga, nafto, asfalt, železo, mangan, sol, cement, mavec in mineralne vrelce. Glavno mesto Simferopol se je razvilo iz tatarske vasi in šteje približno 90.000 prebivalcev.

V starem veku je bil polotok Krim znan pod imenom »Tavrijski Kerzon«. Tu so bile številne starogrške kolonije. Grki so es umaknili Bizantincem, ti Hunom, katerim so sledila gotška plemena. Potem so zavladali Tataři, po katerih je dobil polotok današnje ime, ki pomeni »trdnjavo«. Okrog 1475 so nad Krimom zagospodovali Turki, ob koncu 18. stoletja pa so si ga osvojili Rusi.

Polotok je zaslovel zlasti po vojni, ki nosi njegovo ime in v kateri so se Rusi borili proti Tatarom, Francozom in Angležem. Najpomembnejši dogodek te vojne (1854—1856) je bil obleganje Sebastopola.

V svetovni vojni so Krim za nekoliko mesecev zasedle nemške čete; pozneje je bil glavno oporišče protiboljševiške vojske generala Wrangla, a ko je ta doživel poraz, je postal polotok Krim »avtonomna sovjetska republika«.

Najbolj nespretna potvorba Roosevelta

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Državna vlada je predstoječe po diplomatski poti notificirala vsem nevtralnim državam med njimi tudi srednje in južno ameriške države.

2. Primeri »Greer« in »Kearney«

Predsednik Zedinjenih držav Amerike je v svojem govoru dne 28. oktobra izjavil, da je bil nek ameriški rušilec dne 4. septembra in nek drugi ameriški rušilec dne 17. oktobra napaden po nemških pomorskih vojnihi silah. Ameriška vlada da je bila pripravljena izogniti se streljanju, toda streljanje je bilo prišlo in zgodovina je tudi ustanovila, kdo je oddal prvi strel. Amerika da je bila napadena.

V resnici se poda iz poročil nemških poveljnikov podmornic in objavljenih uradnih obrazlozb ameriških mornarskih oblasti sledeči dejanski stan:

Pri dogodku dne 4. septembra gre za ameriškega rušilca »Greer«, pri dogodku dne 17. oktobra pa za ameriškega rušilca »Kearney«.

Rušilec »Greer« je v tesnem vojaškem sodelovanju z angleškimi pomorskimi vojnimi silami cele ure zasledoval nemško podmornico. Pri tem zasledovanju je bila nemška podmornica, ki je plula pod vodo, napadena z vodnimi bombami. Šele ko je bil izvršen ta napad, se je nemška podmornica poslužila svojih vojnihi sredstev. Rušilec je nadaljeval preganjanje z vodnimi bombami brezuspešno še več ur. Rušilec »Kearney« je plul kot spremna straža nekega konvoja, ko je prestrigel klice na pomoč nekega drugega konvoja z drugega mesta Atlant-

skega oceana, ki je bil v boju z nemškimi pomorskimi vojnimi silami. »Kearney« je nato spremenil svojo smer, se podal na mesto, kjer je bil v teku boj in napadel neko nemško podmornico z vodnimi bombami. Ameriški državni tajnik Knox je sam potrdil, da je Kearney metal vodne bombe in da so »šele nekaj časa pozneje« bili izstreljeni trije torpedi, od katerih je eden zadel rušilca.

Državna vlada torej ugotavlja, da:

1. Da predsedniku Rooseveltu v njegovem govoru dani opis, kakor da je bil ameriški rušilec napaden po nemških pomorskih silah in da je torej Nemčija napadla Ameriko, ne vstreza dejstvom in da je po uradnih objavah ameriških mornariških oblasti samih ovržena, in

2. da sta nasprotno oba ameriška rušilca napadla nemške podmornice in da so torej USA napadle Nemčijo, kar na enak način potrjujejo ameriške pomorske oblasti.

Žalostni beg iz Moskve

Anglež popisuje preselitev v Samaro

Stockholm, 4. novembra. Beg iz Moskve v Samaro popisuje zastopnik lista News-Chronicle v prvem tozadevno v London poslanem poročilu sledeče: »Na Molotov ukaz bi se bili v svrhu evakuacije morali ob 19. uri na glavnem kolodvoru zbrati vsi diplomati in inozemci. Vlak pa se je začel šele ob treh ponoči premikati. Še nikoli ni Moskva doživela takšne zmede v prometu. Na kasanski kolodvor so prišli v noči na 15. X. poslaniki, ministri, poslaniško osebje, žurnalisti, vsi drugi inozemci in en del sovjetskih upravnih obalsti, ki bi naj bile istočasno evakuirane. Hkrati pa so v Moskvo privrele kolone čet. Niti na slikah Doréja in Gaye ni videti take mrke družbe, kakor je bila ona, ki se je zbrala na kolodvorski restavraciji. Pozno ponoči so nas prepegljali nekaj milj ven iz Moskve, tam pa je običal vlak do jutranjega vsita. Ostalo potovanje smo napravili po etapah, ker je moral vlak vedno znova čakati in pustiti mimo vlake z vojakii, tanki in tovornimi avtomobili. Pred izseljevalnim vlakom in za njim so prihajali tovarni vlaki s celimi tovarniškimi opremami, ki so namenjene v Ural.

O Samari so izjavili angleški žamilar samo toliko, da je tam močna zima. Prebivalstvo ima sicer še kruha, v ostalem pa, da je že trda z živilsko preskrbo. Mesto je že prenapolnjeno do zadnjega kotička, še celo moskovski balet je pobegnil v Samaro. Angleško polsaništvo z vojaško misijo životari v neki šoli; izjemši poslanika Stafforda Crippsa, morajo vsi drugi spatii v skupni spalnici.

*

Sovjetska dekleta opravljajo rabeljske posle. Kakor poročajo nemški listi so v Sovjetiji opravljala rabeljske posle tudi 16 do 20 letna dekleta. Zver v človeški podobi je bila Vera Grebenjakova, hčerka nekega polkovnika, ki je kot ljubica preiskovalnega sodnika Masalskega izvajala rabeljski poklic. Ustrelila je lastnoročno okrog 700 ljudi in se je pri vsaki usmrtitvi naslajala še z mučenjem, smrti zapisanih žrtev.

Hauptschriftleiter: Dr. Otto Schedl.

Grad Dürande

Pripovedka Jos. v. Eichendorffa 12

Zunaj so tako hladno šumeli gozdovi. »Čuješ li, kako zvonijo k poroki?« je vprašal grof, »čutim že jutranjo sapo.« — Gabriela ni mogla več govoriti, samo gledala ga je tiho in blaženo. — Zmiraj dalje in tišje so se med tem že izgubljali glasovi iz grada, grof se je izkrvaveč opotekal, njegov kamenit grbovni ščit je razbit ležal v visoki travi, tam se je mrtev zrušil poleg Gabriele. Ništa več dihala, nebo je žarelo od zvezd, luna je krasno sijala nad lovsko hišo in samotne prepaše; bilo je, kakor da letijo pojoči angeli skozi noč.

Tam je našel obe trupli Nikolaj, ki je bil nestrpno že večkrat krožil okrog hiše. Naložil je oba z zastavo vred na konja, pota so bila zapuščena, vse je bilo na gradu, in tako jih je neopaženo spravil v staro cerkvico na vasi. Tam so bili še pred kratkim zvonili z zvonovi na vzbudo, vrata cerkve so bila še odprta. Previdno je prisluhnil v noč, vse je bilo tiho, samo lipe so šumljale v vetru, od grajskega vrta sem je slišal gostoleti slavčice, kakor da bi v sanjah ihteli. Tedaj je v molitvi spustil nema zaročenca v grofovsko rodbinsko grobnico in čez njiju zastavo, pod katero še danes skupno počiyata. Nato pa je žalostnega srca spustil ko-

nju vajeti, da je tek el v temno noč, blagoslavlj al še enkrat lepi domovinski kraj in se naglo obrnil proti gradu, da priskoči na pomoč in stiski nahajajočim se tovarišem; imel je občutek, kakor da sedaj tudi sam ne bo mogel več dolgo živeti.

**

Po prvem grofovem strelu iz grajskega okna je bila grabežljiva duhal, ki je bila po krožečih govoricah vedela za Renaldovo namero, prodrla iz vseh skrivališč, Renald sam je bil med odprtimi vrati lovske hiše oprezoval na odgovor in, ko se je zablislilo v grajskem oknu, kakor tigar planil vsem naprej, bil je prvi v gradu. Ne da bi se briga za početje drugih, je tu sredi med zvizdajočimi svinčenkami v vseh prostorih, hodnikih in kotih neumorno iskal grofa. Naposled ga je ugledal skozi okno v dvorani; čul ga je govoriti, Gabriele ni opazil. Grof je pač poznal strelca, bil je dobro pome ril. Ko je Renald videl zadetega omahovati, se je z globokim vzdihom obrnil — njegovo sodništvo je bilo dokončano.

Kakor po kakršnem težkem, hvalevrednem delu je potem koračil skozi prazne dvorane v puščobni samoti med raztrupanimi mizami in zrcali, veter je bril skozi vse sobe in se žalostno poigraval s capami raztrganih tapet.

Ko je pogledal skozi okno, se je zavzel

zbog gneče tujih ljudi na dvorišču, ki so mu prizadevno stregli kakor plamen viharju. Nenavaden pohot mu je tedaj žarel nasproti od sten gladkih obločev v katerih se je medlo zrcalil svet plamenic, kakor da bi se spogledoval peknšček z njim. Tako je bil prišel do vrtn e dvorane. Vrata so bila odprta, ko je stopil ven na vrt. Zunaj v nenadnem hladu ga je obšla groza. Zahajajoča luna se je še kakor v dvomu pomudila ob temnem robu gozdov, le tu pa tam se je tja gor svetlikala velika vodometi so igraje se tako divno završeli v daljno nočno tišino. Ob strani je sedaj videl tudi lipo in od lune osvetljen travnik pred lovsko hišo; spomnil se je izgubljene Gabriele zopet v nekdanji nedolžnosti, ko je bila še otrok z dolgimi temnimi kodri vedno znova mu je prišla na misel pesmica: »Lahko noč, moj ljubi očka, ljuba reka, nobena sapica ni pihljala, in vendar so se gibal i vršički, vmes pa so delali dolgo, negotovo senco drevoredi in pošastni kipi, mamka in ponosni bratec«, srce mu je trgalo, ko je pel predse zmešan, kakor napol blazen;

»Moja sestra svira tam ob lipi —

Tih čas, o j kam si mi zašel!

Z njo v samoti tih

Lepa se igrajčka deca.

Vsej zastri v lepe kodre

Lica speči smeh krasi,

Otročički ji prepevajo.

A vso noč pod lipo

Pa odšla je noč pretkana,

Zadnji dala mi pozdrav,

Zapustili so nas angeli,

Pust in mrk postal je dom.

Vetru toži stara lipa

Trese se od žalosti,

Vsega kriv je svet pregrešni.

Oj, da me morje potopi!

Tam zašlo je žarko sonce,

Luna v morju se pogreza

Nikdar več ne bo svetila,

Temna me obdaja noč.

»Kdo je tu?« je naenkrat zavpil ven na vrt. Med samotnimi sencami se je dalo nedoločno spoznati neko temno postavo; izprva je menil, da je to kak marmornati kip, toda premislil se je, hitro je šel naravnost k temu, nek moč se je s trudom skušal dvigniti, a se je vedno znova zgrudil v travo nazaj. »Za božjo voljo, ti si, Nikolaj!« je zaklical osupnjeni Renald, »kaj delaš tukaj?« — Grajski čuv ar se je z velikim naporom obrnil na drugo stran, in mu ni dal odgovora.

(Dalje prihodnj i.)

Pogibel ali spas češkega naroda

Žrtve za nameravane puče, zasnovane v Londonu in Moskvi

Na ozemlju češkega in moravskega protektorata so v zadnjih dneh in tednih postali potrebni ukrepi, da se odstrani nevarnost za obstoj protektorata v njegovi sedanjí državni obliki in s tem za ogrožanje avtonomije, ki jo je bil svoječasno Führer podelil češkemu narodu. Na zunaj stoječe so mogoče maloštevilne kratke uradne objave o izvršitvi razsodb napravile vtis, da se je nenadoma, liki plaz, zaostрил razvoj, katerega vzročno izhodišče datira že več mesecev nazaj. Važno je pri tem to, da ne gre za odprano gibanje proti Reichu, ki bi nastalo morda iz notranjepolitičnih ali notranjegospodarskih dogajanj, ampak da gre izključno za razvoj, ki ga je s fantazijskimi hujskajočimi govori sprožila češko-židovsko-komunistična klika emigrantov v Londonu. V ostalem je nedostajalo slehernega povoda, ki bi naj dal hrano ali tla taki organizaciji odpora proti Reichu. Nasprotno: Gospodarski razvoj protektorata je izredno ugoden, tako da se je tudi na socialnem polju zlasti v zadnjih letih lahko veliko ukrenilo, kar je imelo za posledico bistveno povečanje stvarnih dohodkov delovnega ljudstva; stanje preskrbe je tudi zadostno in bi bilo lahko še boljše, ako ne bi neodgovorni elementi s tihotapstvom in navijanjem cen ovirali normalno razdelitev. Sicer se mora priznati, da bi se v normalnih časih v protektoratu razni reorganizacijski in obnovitveni ukrepi morda dali izvesti hitreje, brez trenja in na za posameznika bolj znosen način, medtem ko dobijo sedaj obeležje po večkrat občutnih po vojni povzročenih pojavih. Toda vse te ovire so premalenkostne, da bi se mogle sploh označiti kot take. Ako se še upošteva, da je češki narod oproščen vojaške dolžnosti, da imajo torej industrija, trgovina in obrt zadostni rezervoar delavcev na razpolago, da so češki sinovi ohranjeni njihovim rodbinam v času, v katerem morajo za orožje sposobni možje Nemčije doprinesati največje žrtve v boju zoper sovražnike evropskega novega reda, onega novega reda, ki se mu imajo tudi Čehi zahvaliti za njihov obstoj v okviru Reicha, — takrat se šele razume, kako zavrženi in neodgovorni so tisti Čehi, ki so se v tej atmosferi udingali kot plačanci sovražnikov Nemčije, da lastni narod ščuvajo na brezizgleden odpor proti državi.

Ko je dne 28. septembra 1941 namestnik državnega protektorja // Obergeruppenführer, general policije Heydrich prevzel posle obolelega državnega protektorja pl. Neuratha, so nemške varnostne oblasti imele nakopičen že tak material, ki ni dopuščal nobenega dvoma, da je šlo tukaj za dobro pripravljeno zasnovo, ki bi se naj po načrtih iz daljave vodečih naročevalcev razvijala iz dveh taborov: iz enega češkega in iz enega komunističnega, pri obeh so pa bili zapleteni židje. Pri čeških odporih skupinah so bili razen članov uprave protektorata tudi učitelji in privatne osebe, pred vsem pa nekaj generalov bivše češke armade, na vodilnih mestih, in so imeli med drugim, spričo najnovejših vojaških uspehov Reicha tudi naravnost smešen načrt, da organizirajo v domovini s pomočjo nabranega in svoječasno neoddanega orožja neke vrste če-

ških obrambnih čet. »Sokolu«, ki je sedaj razpuščen, je pri tem tudi pripadala vloga, katere ni podcenjevati.

Da se je te zločinske igre udeležila cela vrsta Čehov, je pri tem bolj razumljivo za tistega, ki ve, da je bivši ministrski predsednik vlade avtonomnega protektorata, inž. Elias, sam dopuščal take priprave in jih celo pospeševal ni da je nadalje bivši praški nadžupan Klapka, nad katerim se je med tem že izvršila smrtna obsodba, javni denar določil za tajni fond, iz katerega bi naj potem dobile podporo rodbine, kojih svojci so se bili pregrešili proti Reichu ali ki v sovražnem inozemstvu ščuvajo proti Nemčiji.

Kaj naj potem pod takimi okolnostmi misli človek nižjih slojev, ako mu odgovorni ljudje dajejo tak vzgled? Nek visoki uradnik v češkem ministertvu za kmetijstvo je zopet po natančnem načrtu sabotiral vse tiste ukrepe, ki so jih vodeča nemška mesta v protektoratu izdala za povzdigo kmetijske proizvodnje, torej koncem koncev za izboljšanje prehrane Čehov. Komunistični rovarji, ki bi se naj pred vsem obračali na delavstvo in češko mladino, so pa hoteli z dejanji sabotaže zavreti proizvodnjo in pridelovanje v protektoratu.

Medtem, ko so se tukaj v splošnem taki naklepi že dolgo pripravljali, je pa v zadnjih tednih londonksi radio poskušal, da spravi razpoloženje svojih podložnikov v protektoratu do vzkipenja. Pozival je k bojkotu češkega tiska, češki delavci naj bi počasneje delali itd. To so torej bili zadnji zunanji znaki razvoja, od katerega vodi ravna pot k onim dogodkom in znanim nemškim protiučrepi, ki se jih je oprijel ravno še pravočasno namestnik državnega protektorja // Obergeruppenführer Heydrich in ki nikakor niso preostri, ako se upošteva teža nameravanih komplotov.

Ako je inozemski radio v zadnjih dnevih še poskušal z vestjo, da namerava dr. Hacha baje odstopiti, spraviti z dogodki v zvezo tudi osebo predsednika države Hache, je v tem zopet videti stremenje, da se izpodkoplje trdno zaupanje najširših čeških narodnih krogov v svoječasno odločitev tega moža in njegovo delo. Kakor večkrat, tako je bil tudi tukaj London po razvoju stvari postavljen an laž; kajti skoraj istega dne je dr. Hacha prišel k namestniku državnega protektorja, da se z njim pogovori o položaju, pri čemer so bili dogovorjeni še nadaljnji taki sestanki. Češki narod je pa od 28. septembra imel zadnjo priliko, spoznati, da je bil k neodpušljivim dejanjem po razburkanju iz Londona in Moskve spravljen na rob prepada, od katerega ga ne bo nihče več potegnil nazaj. Moral je zadnji blazni poskus nekaterih zapeljivcev poplačati s številnimi žrtvami, ki naj bodo opomin k izpreobrnitvi in ki mu nalagajo dolžnost, da sedaj odstrani še zadnje ovire, ki so še vedno na poti preokretu v mišljenju. Vzgoja k državni miselnosti in posplošnjevanje neizbrisne povezanosti češkega prostora z Reichom so naloge naravnost eksistenčnega pomena za češki narod, ki v ustanovitvi protektorata ni videl svoje pogube, ampak svojo zadnjo rešitev.

Erhard Herzog.

izda vse ukrepe za zgraditev, zaposlitev in razvoj narodne skupine v kulturnem, gospodarskem in socialnem oziru ter ima tako ukazno pravico v okviru obstoječih zakonov. Pri oblastih okrajev, v katerih prebivajo nemški rojaki, se ustanavljajo še posebni referentje kot organi voditelja narodne skupine.

Zakon o upotrebi nemškega jezika in nemških simbolov predvideva, da naj bodo v vseh državnih upravnih edinicah, kjer je kakor 20% nemškega prebivalstva, uporabljen nemški jezik. Nemški jezik kakor tudi uradne objave in kratica in ulične označbe hrvaške in nemške znaša nemško prebivalstvo več kakor 10% ima pravico posluževati se nemškega jezika tudi v uradih, drugod je pa uporaba nemškega jezika neomejena. V od Nemčije seljenih krajih naj se po možnosti uporabljajo nemški uradniki in v občinah nim nemškim prebivalstvom nemški jezik. Službeno prisego napravijo ti v nemškem jeziku s pristavkom, da zaobljubijo stobo nemški narodnosti in Führerju.

Po podpisu tega zakona je Po nemškem jeziku izrazil svoje zado dvršitvi tega zakonodajnega del bolj ustreza čustvom in željam l naroda.

Konjeniški opazovalni oddelek na izvidu ceste za pohod regimenta (PK. Aufnahme: Kriegsbericht Cusian, HH., Zander Multiplex-K.)

Pohod v znamenju zmage Tam, kjer se pojavlja še odpor, govore strojna pištola in ročna granata zelo razločen jezik.

Dnevno toplajed tudina fronti Izdajanje časa za tovariše v prvi črti. (// PK. Aufnahme: Kriagsbericht Schulz, HH., Zander Multiplex-K.)

Pred Leningradom Pred stanišči izkopljejo ozke strelske rove. (PK. Aufnahme: Kriegsbericht Schröter, Sch., Zander Multiplex-K.)

Pod varstvom meglene koprene juriša finski napadalni oddelek skozi gozd. (PK.-Aufnahme: Kriegsbericht Ziliacus, Atl., Zander-Multiplex-K.)

„Nemški dan“ v Sarajevu

V Sarajevu so priredili »nemški dan«, ki se je izpremenil v veliko manifestacijo bosanskega nemštva ter hrvatsko-nemškega prijateljstva vobče. Mesto je bilo okrašeno z nemškimi in hrvatskimi zastavami. Vodja bosanskih Nemcev, Altgayer, je govoril o nalogah nemštva na Hrvatskem in njegovi posebni dolžnosti, boriti se proti sovražnikom novega evropskega reda skupaj s Hrvati. Altgayer je imel tudi sestanek s poglavarstvom pooblaščenca za Bosno, ministrom dr. Dumandžićem.

Pravice nemških rojakov na Hrvatskem

Zagreb, 4. novembra. V svečani državni listini je državni vodja Hrvatov podpisal zakone o pravnem položaju vodje nemške narodne skupine, o rabi nemškega jezika in o delovanju uradnikov nemške narodne pripadnosti v hrvaški državni službi. Zakon o pravnem položaju voditelja narodne skupine daje temu pravice Poglaviniku direktno podrejenega državnega ravnatelja, ki

Dom in polje

Pesa in repa kot krma živine

Pesa in repa sta v prehrani živine važni, ker vsebujeta precej lahko prebavljivih ogljikovih vodonov, zlasti sladkorja. Ne smemo pa ju smatrati za krepko krmo. Pesi in repi primanjkuje zlasti beljakovin in masti, zato je treba ob repi in pesi pokladati tudi hrano, ki ima veliko beljakovin; s tem se tudi popolneje izkorišča redilne snovi v pesi in repi. Ali naj se pesa in repa dajeta živini zrezani ali celi, o tem so mnenja deljena. Dovolj je razlogov za to in ono mišljenje. S poskusi so pa dokazali, da rezanje pese in repe ni vpliva ne na mlečnost ne na količino maščobe v mleku, niti na živo vago živine. Popolnoma vseeno je torej, ali pokladamo peso ali repo živalim celo ali zrezano. Le čista mora biti in pokladati jo je treba sprva v majhnih ter polagoma šele v večjih obrokih.

Rejec malih živali

Kako preprečimo kokošim, da bi žrle jajca?

Kadar začnejo mlade kokoši nesti, se čisto opaža, da so se navadile žreti jajca. Ako se je taka slaba navada v kakšnem kurniku enkrat razpasla, se je zelo težko odkrižamo. Kokoši bodo skoraj vedno takrat žrle jajca, kadar se mlade kokoši ne morejo navaditi na gnezda. Takrat nesejo jajca kje na stelji, od razpočenih jajc poskusijo vsebino, kočno jim ta začne ugajati in potem požrejo vsa jajca, ki jih morejo doseči. Zato je potrebno, da se mladim kokošim nastavi v prvem času po možnosti odprta gnezda, nikakor pa ne samozaklopna gnezda. Nastil v gnezdu mora biti čim najbolj mehka. Namenu primerno je tudi, ako je gnezdo v poltemi. V prvih dneh moramo jajca pobirati vsakih par ur, da lahko takoj odstranimo počena jajca in zaprtke. Ako sedijo kokoši na stelji in hočejo tam nesti, takrat poskušamo, da jih previdno primemo in postavimo v gnezdo. Čez nekaj časa bodo živali navajene na gnezda. Potem lahko preidemo k samozaklopni gnezdom.

Gospodarstvo

Nemško pravo o davku na promet

Knjigovodstveni dokaz

Olajšave v veletrgovini se morajo zahtevati samo, ako so dejanski predpogoji, ki so zakonito predpisani, tudi dokazani. Predpisi za potrebo vknjiženega dokaza so povzeti iz § 14. U. St. D. B. in veljajo za priključne uvozne dobave, kakor tudi za olajšano veletrgovino. Po tem velja kot prvo načelo, da morajo biti predpogoji, katere je treba dokazati, enostavno in lahko pregledljivi iz knjig, ki se vodijo v Reichu. Po § 14., odst. 4. U. St. D. B. se morajo pravilno vknjižiti:

1. množina in trgovsko običajno ime predmeta,
2. dobavitelj in dan dobave podjetniku,
3. morebitna obdelava ali predelava predmeta,
4. odjemalec (ime, obrt ali poklic in stanovanje) in dan dobave odjemalcu,
5. sprejeto plačilo in dan prejema.

Kako zdravimo na mlečni vročici obolele koze

Ako bolujejo koze na mlečni vročici, moramo jih na tak način zdraviti, da bodo dobile pogostejši otrebek črevesa in večje izločevanje mleka. To dosežemo najbolj s tem, da truplo polijemo z mlačno vodo in hrbet drgnemo s slamatimi metlicami ali kosi sukna. Priporočljivo je tudi namazati jih s salmijakovim cvetom. Tudi naj dobijo klistir s srednje mlačno vodo.

V kozji hlev spadajo dobra lesena tla

Mnogo naseljenikov uporablja lesena tla v kozjih hlevih. Za taka vzamemo po možnosti enako močne odpadke desk, ki jih zrežemo na približno 15 cm dolge kose, ter jih napojimo v polni kopelji karbolineja in jih, ko so se posušile v vrelem katranu položimo na dobro pripravljeno dno hlevskih tal. Porabijo se lahko odpadki desk vseh debelosti od 2 cm naprej; postranska stvar je pri tem tudi širina posameznih desk. V splošnem sicer nikakor ni treba uporabljati trdega lesa, ampak ustreza zahtevam popolnoma borov ali smrekov les, vendar je za mesta, kjer se veliko hodi, primernejši hrastov ali kak drugi trdi les. Ko so položena tla, se površina vnovič prepleta s karbolinejem in se pusti, da se vsaj 14 dni do tri tedne uši. Takšna tla niso ne le zdravstveno brez ugovora, ampak se tudi dolgo časa držijo in so poceni, ker se uporabljajo drva. Umeje se, da mora biti klade popolnoma suhe, ker sicer ni mogoča učinkovita impregnacija. Manj pripravna so tla iz okroglega lesa. Vmesni prostor sicer lahko napolnimo s peskom in katranom, vendar tukaj le prodira skalnica in sčasoma razjeda les; isto velja za razpokline, ki se jim pri okroglem lesu ni mogoče izogniti.

Misli k letošnjemu krmiljenju svinj

V razpredelnici (tabeli) članka »Misli k letošnjemu krmiljenju svinj« z dne 1. t. m. so nastale naslednje tiskovne pomote:

V četrtem stolpcu: ribje moke kg, glasiti bi se moralo: ribje moke gramov. V šestem stolpcu tretji vrsti 0,339, glasiti bi se moralo: 0,539.

vsem brez ustmenih pojasnil od podjetniške strani vsako poslovanje, in sicer od sprejemne strani ali pri obdavčenju dolga (Sollversteuerung) od prodajne do nakupne strani. Drugače rečeno mora biti razvidno iz knjigovodstva, kdo je predmet dobavitel in komu je bil isti predmet prodan. Nadalje mora biti mogoča ugotovitev, da predmet ni bil neobd elan, ne predelan od one dobe, ko je bila dana podjetniku pravica do razpolaganja do istega časa, ko je podjetnik predal to pravico drugemu podjetniku. Pristojni finančni uradi so pripravljeni, da dajejo pojasnila v zadevah o prometnem davku in ravno veletrgovinskim podjetnikom se vodstvenem dokazu, sicer bi jim nastale neupravičene priporočila, da se zagotovijo o knjigovodstvenosti.

2. morebitno obdelavo ali predelavo,
3. odjemalca (ime, obrt ali poklic in stanovanje) in dan dobave odjemalcu,
4. dogovorjeno plačilo in dan prejema.

To olajšavo more finančni urad samo tedaj dovoliti, ako je je gotov, da je izključena obdelava ali predelava po načinu podjetja, ali pri nekateri odpovedi, kljub temu, da ni istinitnega dokaza.

Finančni Reichsminister je dovolil z okrožnico splošno olajšavo pri mestih črpalkah (Tankstellen) do nadaljnjega 75% celotnega prometa, goriva, olja in masti za avtomobile brez natančnejšega posameznega dokaza kot dobava teh predmetov v veletrgovini (davkaproste).

Taka pavšalna dobava je na razpolago podjetniku; on lahko doprinese tudi posamezen dokaz.

Prirodno bogastvo Ukrajine

Po uradnih podatkih iz leta 1933. je dala Ukrajina 4,9 milij. ton pšenice, 4,7 milij. ton rži, 3,4 milij. ton ječmena in 2 milij. ton ovsa. Nadalje proizvaja Ukrajina 1,3 milij. ton krompirja, raznih povrtnin 1,2 milij. ton rastlinskih olj 80.000 ton, sladkorja 2 milij. ton in leta 1936. tudi 36.000 ton bombaža. V letu 1940. je znašala posejana površina 25,7 milij. ha in je znašal pridelek na ha: žito 14,7, krompir 108,6, lon 17,5 in sladkorna pesa 180 centov.

Ze v prejšnji svetovni vojni je bilo v Ukrajini 50.000 mlinov, 220 sladkornih tovarov in je bilo produciranih 40 milijonov konzervnih škatelj. Leta 1935. je znašala proizvodnja železa 7,6 milij., jekla 6,1 milij. in valjanih proizvodov 4,7 milij. ton.

Rezerve premoga cenijo na 68 milijard ton, lignita na 5 milijard, nadalje železne rude na 2 in manganove rude na 0,4 milijarde ton. Poleg tega so v Ukrajini znatna ležišča cinka, živega srebra, boksita, grafita, azbesta, velika je tudi proizvodnja v koksu in rudinskih oljih.

Iz teh podatkov si lahko vsak sam naredi pravilno sodbo o velikanskem pomenu ukrajinskega gospodarstva.

Male gospodarske novice

Pravilnik za tekstilno blago na Hrvaškem. Zavod za ureditev tekstilnega blaga na Hrvaškem je pričela s svojim delovanjem in je v svrhu izvršitve svojih nalog ustanovil 4 pododdelke za proizvode iz bombaža, svile, volne ter izdelke iz konoplje in lana.

Kaznovana lakomnost. Na Hrvaškem je bila prva visoka kazen zaradi prestopka došloč o racioniranju tekstilnega blaga izrečena proti nekemu hišnemu posestniku, ki si je kupil novo obleko, dasi je razpolagal še s sedmimi oblekami. Z napačnimi navedbami si je izposloval dovoljenje za nakup. Kazen se je glasila na 6 mesecev ječe in 100.000 kun denarne kazni.

Centrala za surovine v Parizu. V Parizu je bila te dni ustanovljena družba za gospodarsko razdelitev tam postojećih surov.

Elektrika v gospodinjstvu. Električna vedno bolj prodira v gospodinjstvo, kjer se uporablja ne samo za razsvetljavo, temveč tudi za ogrevanje in kuhanje. V začetku leta 1939. so bile v Berlinu samo štiri velike električne kuhinje, ob koncu lanskega leta pa so jih imeli že blizu 300. Zdaj — sredi vojne — grade 60 velikih električnih kuhinj. Število gospodinjstev, v katerih kuhajo na elektriko, znaša v Berlinu že 85.000.

Nemške blagovne tarife na zasedenem ozemlju. Uprava nemških državnih železnic je izdala odredbo, po kateri se uvedejo s 1. novembrom 1941 na vseh železnicah zasedenega ozemlja Spodnje Štajerske, Koroške in Gorenjske blagovne tarife nemških železnic.

Priljubljene pristojbine med Nemčijo in Italijo. S 1. januarjem 1942 bo poštni in telegrafni promet med Nemčijo in Italijo postavljen in znatno cenejši kakor je bil. Po določbah nove pogodbe bo znatno znižane pristojbine namesto 16 pfenigov na 13 pfenigov (1 L) od pisma, 10 pfenigov na 6 pfenigov (0,50 L) namesto 10 pfenigov (0,75 L), brzojavna pristojbina pa znižana od 21 do 18,5 centezimov.

Evropske železniške zveze

Na evropski železniški konferenci v Zapolju sprejeti novi člani v zvezo evropskih železnic in sicer Hrvaška, Slovačija. Železniške tarife so bile pome. Na posvetovanju so tudi sklepe uporabljali kot uradni jezik v učno nemščina, dočim je bila do tedaj francoščina.

Iz področja gospodinjje

Zdrava jedila

»Najrajši kuham meso,« tako govorijo marsikateri gospe, »tako hitro in priprosto se ga lahko peče, treba je le malo napa in premišljanja.« — No, to je že lahko resnica. Je li pa tudi najbolj zdravo? Pomislimo enkrat, kaj so kuhale naše babice in kaj so jedle njih očitelji. Tu pa bomo videli, da je bilo takrat meso samo pičel dodatek, ki ni tako pogosto prišel na mizo. Znale so pripraviti sto drugih dobrih reči in zelenjadni vrt je bil njihov ponos in iz ene same sorte so mogle imenitno pripraviti celo vrsto različnih jedil. Zato pa takrat skoro niso poznali protina, putike in marsikatega obolenja ledvic.

Zelenjad je veliko važnejša od mesa, kajti ona vsebuje snovi, vitamine, ki pomagajo telo zgraditi in ohraniti. Meso tega dragocenega blaga ne vsebuje. Prav zato imamo dandanes toliko bolezni, ki jih naši predniki niso nikdar poznali. Tudi mast v večjih količinah telesu ne prija. Dolžnost, ki nas je v zadnjem času prisilila k zmernosti in štedljivosti s temi rečmi, nam je pomagala, da smo se povrnili k zdravemu načinu življenja naših dedov. Marsikatera gospodinja ima v tem začetkoma velike težave. Le malo ji je znano, kaj naj začne z zelenjadjjo in jed postane enolčna in neokusna. Toda ni treba, da bi se vedno eno in isto ponavljalo in sledeči recepti, ki so zamišljeni za šestčlansko rodbino, naj gospodinjji pomagajo in jo hkrati spreobrnejo, da pripravlja zdrava in okusna jedila.

Krompirjevi cmoki

1 kg krompirja, 30 dkg moke, 1 jajce (se lahko tudi opusti), sol. Kuhani in prečlašeni krompir zmesimo v moko, jajcem in soljo, izobilčno cmoke in jih položimo v vrelo soljeno vodo.

Bučno zelje

4 dkg masti, 2 kg buč, čebulo, 1 nožvo konico paprike, kopra, soli, kumna, jesiha. Sesekljano čebulo pražimo v masti, da postane zlato rumena in damo v njo olupljeno, a kralnikom, tanke rezance zrezano bučo, zraven pa dišave, dušimo 10 minut, potem pa potrosimo s 4 žlicami moke, po 2 minutah pa zalijemo. H koncu pa po okusu dodamo jesiha in fino sesekljanega kopra.

Enotna jed iz buče

75 dkg buče, 25 dkg pora, 50 dkg celih paradižnikov ali 3 žlice paradižnikovega mozga, 1 kg surovega krompirja, vode, soli, 3 dkg masti ali 4 dkg slanine, peteršilja. Pripravljeno bučo in por zrežemo v rezine, jo dušimo in napolnimo z vročo vodo, dodamo paradižnike in v kocke narezani krompir, solimo, skuhamo in pripravimo s peteršiljem.

Česminov sok

Na 3 litre česminovih jagod nalijemo 3 litre vode, pustimo nekaj ur stati, potem kratko prekuhamo in stisnemo. 1 liter soka skuhamo z 1 kg sladkorja, napolnimo v kozarce in dobro zamažimo s probkovimi zamaški.

Poljubki (kolački) iz ovsenih kosmičkov

10 dkg margarine, 25 dkg sladkorja, citronina lupina, 8 žlic mleka, 2 jajci, 25 dkg nadrobjenih ovsenih kosmičev (praženih), 25 dkg moke, 1 zavitek pecilnega praška. Mast razpenimo, dodamo ji 2 rumenjaka, mleko in sladkor, to vse mešamo. Nadalje primešamo še moko in pražene ovsene kosmiče, dišave, pecilni prašek in sneg od 2 beljakov. Iz tega se napravijo kolački (poljubki), ki se spečejo, da postanejo svetlo rumeni.

Marmelada iz šipkovih jagod

1 1/4 kg mozga iz šipkovih jagod, 3/4 kg sladkorja. Šipkove jagode umijemo in odstranimo iz njih pečke. Le-te lahko porabimo za čaj. Na lupino šipkovih jagod pa nalijemo čisto malo vode in jih kuhamo 15 minut, potem jih pretlačimo skozi sito in mozeg ykuhamo s sladkorjem. Doba kuhanja: 15 minut.

Česminova žolica

1 liter soka, 1/2 kg sladkorja. Jagode orehamo s čisto malo vode, potem pa stisnemo. Sok naj odteka skozi ruto in se naj počasi segreva. Potem kuhamo to maso tako dolgo s sladkorjem, da postaja žolčasta.

Duh po čebuli

odstranimo z nožev, če držimo rezilo nekaj časa nad plamenom.

Katere radijske postaje smemo poslušati

Reichsminister za ljudsko izveščanje in propagando je na novo dovolil poslušanje več radijskih postaj, ki so bile dosedaj prepovedane. Ta naredba stopi takoj v veljavo razen za one postaje, ki tu niso navedene.

Sledeče postaje se smejo poslušati:

Na dolgih valovih: Deutschlandsender, valovna dolžina 1571 m, Luxemburg 1293 m, Weichsel 1339 m.

Na srednjih valovih Alpen 338,3, Berlin 356,7, Böhmen 269,5, Bremen 395,8, Breslau 315,8, Danzig I. 304,3, Danzig II. 209,9, Donau 325,4, Dresden 204,8, Frankfurt 251, Freiburg 231,8, Graz 233,5, Hamburg 331,9, Katowice 345,6, Kaiserlautern 209,9, Klagenfurt 568,3, Köln 455,9, Königsberg 291, Königsberg II. 222,6, Leipzig 382, Linz 233,8, Litzmannstadt 224, Memel 216,8, München 405,4, Posen 249,2, Saarbrücken 349,2, Strassburg 240,2, Stuttgart 522,6, Wien 506,8, Norddeutsche Gleichwelle 225,6, Ostdeutsche Gleichwelle 233,5, Schlesische Gleichwelle 243,7, Süddeutsche Gleichwelle 578, estdeutsche Gleichwelle 251, Ostmärkische Gleichwelle.

Polg navedenih pa tudi sledeče oddajne postaje: Na dolgih valovih: Bergen I. 1064, Bodø 1186, Friedslund 1875, Kowno 1961, Minsk 1442, Oslo 1154, Paris 1648, Tromsø 1064 m.

Na srednjih valovih Baranowitschi 576,9, Belgrad 437,3, Bergen II. 845,1, Bordeaux 219,6 — 255 — 278,6, Brün 259,1, Brüssel I. 321,9 — II. 410,4 — III. 483,9, Calais 515, Dorpat 585,9, Drontheim 360,6, Finnmark 864,6, Frederickstad 235,1, Goldingen 271,7, Hamar 578, Hilversum I. 415,5 — II. 301,5, Krakau 293, Kristiansund 476,9, Lemberg 377,4, Libau 209,9, Lille 247,3, Modohn 514,6, Mährisch Ostrau 222,6, Namsos 312,2, Notodden 231,8, Paris 274 — 280 — 312,8, Porsgrunn 246,5, Prag 470,2, Rennes 288,7, Riga 238,5, Rjukan 222,6, Smolensk 491,8, Stavanger 352,9, Vigra 476,9, Warschau 219,6, Wilna 559,7 m.

Zapora mostu

Most od deželne ceste čez Savo v Podnartu bo v času od 5. novembra od 7. ure jutraj do vstevši 8. novembra 1941. zaradi nujnih del prežidave zaprt za celokupni promet.

Prva preizkušnja sira v Krainburgu

Zelo zadovoljivi uspehi

Med ukrepi za oskrbo in pospeševanje proizvodnje je bila od poverjenika za prehrano in kmetijstvo pri šefu civilne uprave za zasedena ozemlja Koroške in Kranjske ob sodelovanju z zvezo mlečnega in mošobnega gospodarstva Südmarke v Krainburgu izvršena preizkušnja sira, ki so se je udeležile vse sirarne v dolinah in planinah tega ozemlja. Uspeh se mora z ozirom na to, da gre deloma za izredno primitivno opremljene obrate, označiti kot zelo zadovoljiv. Podatki preizkušnje so pa tem bolj uvaževanja vredni, ker bo ravno na tem polju proizvodnja sira tudi v bodočnosti imela največji pomen.

Številni jastrebi na Koroškem

Opazili so, da se v zadnjih tednih pojavilo nenavadno veliko število jastrebov na koroških gorah. Že nekajkrat se je zgodilo, da so jastrebi odnesli jagnjeta ali tudi sicer napravili škodo med ovčjimi čredami.

Prva kolona strojev za dušenje na kmetih

Konzerviranje zelene krme tudi v Südkärnten

Za kmete v Südkärnten je naravnost praznik, kadar se mu pokažejo ali razložijo gospodarske novosti, morda nov stroj ali novi in boljši način dela. Kadar se ljudem razodevajo izboljšanja v kmetijstvu, loteva se jih opojnost za delo, ki nekoliko zavisi pač tudi od medsebojnega tekmovanja.

Taka gospodarska prireditve, ki je postala pravcata vaška slavnost, se je nedavno vršila v Strochain pri Krainburgu. Ob sodelovanju z okrožnim kmetovalcem v Krainburgu so se v tej vasi v letošnjem poletju na šestih kmetijah napravili silosi — krompir. Sedaj se je pa v Strochain pripeljala prva kolona strojev za dušenje. Z njo so prišli strokovnjaki šefa civilne uprave, oddelka za kmetijstvo, in inženjer kmetijske glavne družbe v Klagenfurtu in ravnatelj gorenjske kmetijske družbe v Krainburgu.

Na kmetiji »pri Petru« se je kolona ustavila in pričela z obratovanjem. Vse se je strnilo okrog novega stroja, ki ga nihče ni poznal in doslej tudi nihče ni videl. Strmenju počasi in preudarno prihajajočih kmetov in kmetice so sledile začetkom nekoliko opreznosti in nesigurnega vprašanja in opazke, ki so se pa prav kmalu izpreverile v enodušno odločitev, da takoj nakupijo celo napravo strojev. »Na vasi jo nujno potrebujemo«, tako so ugotovili gledalci. In kmetu Leonardu je sledil kmet Oman, Omanu pa Halenz itd. Vsak s prošnjo: »Pridite tudi k nam in razložite še pri nas konzerviranje krompirja in zelene klaje.«

»V dolini Lavantal« je menil ondodni kmečki fant, ki se je slučajno nahajal v Strochainu, »imajo take naprave za dušenje že dalje časa. Naš gospodar je nasadil tri orale koroze in tri orale sončnic samo za vkisanje.« Tudi kmetje v Strochainu so sklenili, da bodo v bodočem letu zeleno krmo nasadili na večji ploskvi in da bodo hkrati povsod zgradili tudi ustrezne stolpe za krmo in jame.

»Da, da,« je nekoliko samozavestno in ponosno v razgovoru menil neki kmet iz Strochaina, ko je po treh dneh bila končana ta prireditev, »med svetovno vojno sem prišel povsod okoli, v Italiji, Franciji in tudi Švici, toda tako redoljubne, delovne in za napredek dostopne ljudi, kakršnih pri nas, sem le redko našel.« Treba je pibiti, da so kmetje v Südkärnten hoteli napredovati s sodobnostjo, toda v letih po svetovni vojni jim ta volja ni nič koristila, kajti v jugoslovanski državi so živeli v tako bednih gospodarskih razmerah, da so pridelali jedva za golo življenje, kaj šele, da bi si modernizirali obrate. Domača gruda sama kmetu ponajveč ni dala zadostne hrane — izjemni dobre letine, ob katerih je mogel v večjih količinah prodajati semenski krompir in fižol — in skoraj v vsaki rodbini sta morala en sin ali ena hčerka iti na delo v tovarno in si služiti denar. Toda to se bo sedaj popolnoma spremenilo: kmet v Südkärnten bo ravno tako kakor kmet v drugih nemških pokrajinah dobival podporo države za izpolnitev njegove važne naloge. F. W.

Skakalnica v Planici

Kmalu po zasedbi Gorenjske je prevzelo državno športno vodstvo v Berlinu skakalnico in oba domova v Planici v svojo last. Izdelani so bili načrti za popravilo skakalnice, izboljšanje pota od kolodvora. Sredi avgusta so pričeli z deli, ki jih v okviru organizacije Todt izvršuje neka dunajska tvrdka.

Veliko skakalnico so v izteku poglobili za okrog 1 in pol metra ter uporabili tam pridobljeni gramoz za velik nasip okoli izteka, ki bo imel na vrhu 5 m široko ploščad za gledalce. Nasip sam se dviga nad dosežani nivo za 1 in pol do 2 in pol metra. Ob strugi bo nasip obzidan, da ne bo voda rušila sten. Lesena konstrukcija skakalnice je bila pokrita s krajniki, ki so bili mestoma že zelo slabi, posebno v zaletu. Zato so vse krajnike odstranili, skakalnico po bodo pokrili z lahкими polokroglimi količki, ki bodo obenem pozimi zadrževali drčanje snega. Stebri, ki tvorijo leseno konstrukcijo, bodo katranizirani, najvišjeji pa že letos podbetonirani, ostali pa prihodnje leto. Po gozdu bodo speljali nove položnejše stopnice.

Sedanji sodniški stolp bo odstranjen ter nekoliko višje in bolj v stran zgrajen nov, 40 metrov visok stolp, ki bo imel vse potrebne naprave za zvočnik, telefon, objave daljav in popolno pisarno. Vse ostale skakalnice, predvsem ona za 45 m, bodo temeljito popravljene, ona za 65 m še nekoliko povečana, pri vseh pa urejeni izteki in napravljeni sodniški stolpi.

Cesta, ki vodi s kolodvora do skakalnice, bo popravljena in razširjena na 3 in pol metra ter bo dobila potrebna izogibovališča; pred skakalnico bo zavila na levo preko mostu v novi trasi na staro cesto proti smuškim domovom. Na ta način bo ves

prostor pred veliko skakalnico služil samo skakalnici.

V načrtu je še, da se bo kakih 50 m daleč od velike skakalnice zgradilo na istem pobočju veliko smučišče za veselalom, po kateremnema ravajo prihodnje leto montirani vzpenjači, ki bi služila za skakalnico, slalom in vodila do vrha Meesnovca, s katerega bo popravljena in urejena proga za smuk.

Na zadnjem zasedanju mednarodne smučske zveze v Stockholmu je bilo tudi dokončno rešeno vprašanje planiške skakalnice. Znano je, da FIS-a dolgo ni hotela priznati velike skakalnice, češ, da zapeljuje skakalce le k podiranju rekordov, kar pa ne vpliva vzgojno za vso panogo smučskih skokov. Zdaj je bila po dolgem boju skakalnica vendar priznana. Že to zimo bo v Planici več prireditev, prva v začetku marca.

Državno športno vodstvo se je odredilo, da bo upravljalo domove in skakalnice v Planici koroško športno okrožje; kot športni vodja je bil imenovan znani smučski sodnik Alberl Bildstein.

Po čno zborovanje vzgojiteljev

Smernice za učiteljstvo okrožja Krainburg

V zadnjem tednu so se vzgojitelji in vzgojiteljice okrožja Krainburg zbrali v Wald-u na Savi h prvemu poučnemu zborovanju. Po pozdravnem govoru Kreisleiterja Stonnerja je gđ. Ingard Glantschnig vodila veselo pevsko uro. Gauwalter Landesrat Dlska je nato podal obširen pregled o velikih nalogah, ki so stavljene vzgojiteljem v Südkärnten, in o pomenu tega vzgojnega dela v okviru velikega zgodovinskega sodobnega

dogajanja. Ravnatelj učiteljšča v Krainburgu dr. Koschier je v svojem predavanju o »nemškem licu Südkärnten« na podlagi zgodovine, kulture, potrošnje, oblike naselbin, povesti, pesmi, sploh vsakdanjega življenja ozko povezanost z nemškim kulturnim krogom, tako da je sedaj v bistvu potrebna le uvedba nemškega jezika, da se ta pokrajina dokončno priključi Reichu. Zvečer je Pg. Jannach prikazal nekaj prav čednih ozkih filmov o različnih zborovanjih in prireditvah koroških vzgojiteljev. Kreisschulrat Stückler je imel izpno predavanje o novem redu v Evropi; prikazal je oblike politike, na katero se mora sedaj nemški narod podati, da doseže na našem delu zemlje trajno konsolidiranje. Poverjenik za šolstvo okrožja Krainburg, Schulrat Wüstner je dal v svojem predavanju praktična navodila o načinu dela pri pouku in pri šolski upravi. H koncu zasedanja je Kreisleiter Stonner razpravljaj še o raznih nalogah in problemih, ki se podajo iz službe v Südkärnten. S pozdravom na Führerja je bilo zaključeno zborovanje, ki je bilo za vse udeležence tako poučno, da bo kmalu sledilo drugo.

3x domovine

Krainburg. (Poroke.) Poročili so se v Krainburgu: Safer Willi Peternell z gospodično Emilijo Perne iz Neumarkta. — Vodja kuhinje v hotelu »Europa« g. Josef Dobovičnik z gospodično Cecilijo Mlekusch, blagajničarko pri »Starem Mayeru« v Krainburgu. — Ekar Milan, finančni nastavljenec, z gospodično Hildo Kumpovo.

Krainburg. (Dobro je izteklo.) V soboto popoldne se je na ovinku pri novem železniškem nadvozu v Krainburgu prevrnil velik tovorni avto in zdrčal po nasipu. Ne vozač ne voz ni težje poškodovan. Po nekaj trenutkih je voz nadaljeval svojo vožnjo. Voznik je ostal v domači oskrbi.

Abbing. (Boksarji iz Abbinga zmagovalci v Klagenfurtu.) Gau-fachwart v boksanju Blahutschek je za soboto zvečer v dvorano KdF hotela Sandwirt pozval k turnirju štiri mojstre srednje teže v najvišjem razredu, namreč mojstra Ostmarke Dowhana (Reichsbahn-Sportgemeinschaft Wien), norveškega mojstra Larsa-Isacksena in oba boksarja iz Asslinga, Ascumana in Meiniga. Večer je imel obeležje po asslingerju Aschmanu, ki je vzlic svoji mladosti z dvema izborna vodenima bojema in zmagama bil presenečenje krasno iztekle prireditve. Z njim dorašča boksarski talent, od katerega pričakujemo v prihodnjem času velike uspe-

Dunajčan Dowhan zna veliko, toda Aschman ga v predboju ni pustil do razvoja celega znanja. V borbi za tretje in četrto mesto je potem Dunajčan premagal tudi zelo močnega asslingerja Meiniga. Končni izid se glasi: Zmagovalec Aschman (Sp. SS-KAC), 3. mesto Dowhan (RSpG Wien), 4. mesto Meinig (Sp. Gem. Assling).

St. Martin. Začetek šole v Obertuchein. Pouk na štirirazredni šoli v Obertuchein je začel 4. oktobra. Podučujeta obe učiteljici Edeltraud in Anna Pflanz — mati in hči. Skoro 150 učencev sledi z veseljem in zelo pazljivo pouku iz nemščine. Šolsko poslopje, novodobna, lepa zgradba, povzroča, da je učiteljskim močem v tem sicer zapuščenem kraju delovanje prijetnejše. V drugih učilnicah doline Tuchein še ni nikjer odprt pouk.

Aus dem Dunkel — ins Osram-Licht!

Besseres Licht — und sparsamer dazu —
durch die richtige Osram-D-Lampe!

Dunkelheit draußen — da soll es daheim schön hell sein! Wählen Sie aber heute erst recht wirtschaftliche Glühlampen, denn meist wird Elektrizität aus kriegswichtiger Kohle gewonnen. Es kommt daher darauf an, die zur Verfügung stehende Elektrizitätsmenge richtig auszunutzen. Osram-D-Lampen bieten große Lichtleistung bei geringem Stromverbrauch. Vor allem gilt dies für Osram-D-Lampen höherer Dekalumenstärken: Bei einer Spannung von 220 Volt hat die Osram-

D-Lampe von 65 Dlm z. B. einen Stromverbrauch von 57 Watt, gibt aber fast dreimal soviel Licht wie eine Osram-D-Lampe von 25 Dlm bei einem Stromverbrauch von 27 Watt! Das Herz jeder gasgefüllten Osram-D-Lampe ist die Osram-Doppelwendel, sie macht den Unterschied. Verwenden Sie also stets Osram-D-Lampen der richtigen Dekalumenstärke, je nach dem Beleuchtungszweck. Es kommt auf den Namen Osram an! Glühlampen, die nicht diesen Namen tragen, sind auch nicht von Osram hergestellt.

OSRAM-D-LAMPEN
INNENMATTIERT
AUS EUROPAS GRÖSSTEM GLÜHLAMPENWERK
Eigene Fabrikation in Wien

Dr. F. J. Lukas

Izrežite! Hranite!

Nemščina metodično in praktično

Deutsch methodisch und praktisch

20. LEKCIJA

Lösung der Aufgabe:

- I. 1. Karl ist fleißiger als Paul. 2. Er ist der größte Dichter der Nation. 3. Dieses Pulver ist stärker als jenes. 4. Dieses Bild ist älter als jenes Buch. 5. Die Donau ist länger als die Drau. 6. Der Baum ist höher als der Busch. 7. Der Hund ist meist größer als die Katze. 8. Meine Aufgabe ist weniger schwierig als deine. 9. Dies ist der eleganteste Anzugstoff des Schneiders. 10. Gold ist wertvoller als Silber. 11. Ihr seid reicher als wir, aber wir sind glücklicher als ihr. 12. In Deutschland ist es kälter als in Italien. 13. Öl ist leichter als Wasser.
- II. 1. Gold ist wertvoller als Eisen. 2. Ein Mann ist stärker als ein Knabe. 3. Ein Pferd ist größer als ein Hund. 4. Der Winter ist kälter als der Herbst. 5. Glas ist härter als Holz. 6. Der Hund ist treuer als die Katze.
- III. breit — breiter — am breitesten, gesund — gesünder — am gesündesten, gut — besser — am besten, lieb — lieber — am liebsten, eng — enger — am engsten, herzig — herziger — am herzigsten, nieder — niedriger — am niedersten.
- IV. Das große Zimmer, ein großes Zimmer, großes Zimmer, die großen Zimmer, große Zimmer; die kleine Hand, eine kleine Hand, kleine Hand, die kleinen Hände, kleine Hände; das grüne Gras, ein grünes Gras, grünes Gras, die grünen Gräser, grüne Gräser; der schöne Baum, ein schöner Baum, schöner Baum, die schönen Bäume, schöne Bäume; die gute Mutter, eine gute Mutter, gute Mutter, die guten Mütter, gute Mütter; der tapfere Soldat, ein tapferer Soldat, tapferer Soldat, die tapferen Soldaten, tapfere Soldaten; der schwarze Stiefel, ein schwarzer Stiefel, schwarzer Stiefel, die schwarzen Stiefel, schwarze Stiefel; das kleine Glas, ein kleines Glas, kleines Glas, die kleinen Gläser, kleine Gläser.

Pretekli deležnik

Pravilo: Pretekli deležnik pravičnega glagola se končuje na -t in ima spredaj predpono ge- (machen — ge-macht, haben — gehabt, kaufen — gekauft).

Pomni: Pomožni glagoli stoje večinoma ločeno od preteklega deležnika. Pretekli deležnik stoji vedno na koncu stavka.

Pomni: Vsi povratni glagoli se spregajo s pomožnim glagolom »haben«. (Ich habe mich gefreut.)

Pravilne tvorbe: machen — gemacht, lachen — gelacht, rauchen — geraucht, arbeiten — gearbeitet. (V teh primerih se mora pred -t vrniti e.) antworten — geantwortet, stellen — gestellt.

Übungssätze: Was haben Sie gestern gemacht? Ich habe gearbeitet. Warum haben Sie jetzt gelacht? Ich habe nur gelacht, weil mir etwas gefällt. Er hat täglich 10 Zigaretten geraucht. Mit wem haben Sie Schach gespielt? Mit dem Lehrer des Schachkurses des Deutschen Volksbildungswerkes. Was haben Sie am Strande gesucht? Meine Sonnenbrillen. Herr Müller hat sein Haus verkauft. Wohin haben Sie die Vase gestellt? Natürlich auf den Tisch. Ich habe die Bilder an die Wand gehängt und die Bücher in den Schrank gelegt. Ich habe Ihnen schon oft gesagt: In diesem Zimmer dürfen Sie nicht rauchen. Er hat das Wasser vom Brunnen geholt. Hat das Fräulein auf Ihren Brief schon geantwortet? Noch nicht, aber ich bin sicher, sie wird mir antworten.

Nepravilna tvorba preteklega deležnika

verstehen — verstanden
schreiben — geschrieben
verlieren — verloren
denken — gedacht
vergessen — vergessen
lesen — gelesen
laufen — gelaufen
kommen — gekommen
stehen — gestanden
sterben — gestorben
marschieren — marschiert
rennen — gerannt
fallen — gefallen

fliegen — geflogen
fließen — geflossen

Übungssätze: Haben Sie mich verstanden? Nicht gut, Sie sprechen leise. Warum haben Sie mir nicht geschrieben? Der arme Kerl hat seine Geldtasche mit 50 Rm verloren. Er hat schon wieder sein Geld vergessen und ich muß für ihn zahlen. Haben Sie heute den Leitartikel schon gelesen? Nein, noch nicht aber ich werde ihn nachmittags lesen. Warum sind Sie so gelaufen? Ich habe nicht viel Zeit mehr gehabt. Mit wem ist Karl gekommen? Mit seinen Brüdern. Ich bin leider auf der ganzen Fahrt gestanden. Mit 30 Jahren ist sein Bruder gestorben. Die Soldaten sind in dieser Nacht über 30 Km marschiert. Wohin ist er jetzt gerannt? Er ist nach Hause gerannt, weil er seinen Schirm holen will. Der kleine Junge ist zu schnell gerannt und ist über einen Stein gefallen, aber er hat sich nicht weh getan. Sind Sie schon einmal geflogen? Ja, einmal bin ich mit einem Verkehrsflugzeug von Klagenfurt nach Graz geflogen. Seit zwei Wochen ist in diesem Bach kein Wasser mehr geflossen.

Gegenwart des Zeitwortes wissen:

Ich weiß — (j)az vem
du weißt — (ti) veš
er weißt — (on) ve
wir wissen — (mi) vemo
ihr wißt — (vi) veste
sie wissen — (oni) vedo

Eisenbahn.

Unsere Stadt hat zwei Bahnhöfe: Den Hauptbahnhof für den Personenverkehr und den Güterbahnhof für den Warenverkehr. Es gibt Schnellzüge; sie halten nur auf größeren Bahnhöfen. Personenzüge halten auch in kleinen Stationen. Last- oder Güterzüge befördern ausschließlich Güter. Befördert ein Zug Personen und Güter, so heißt er ein gemischter Zug. Wer mit dem Schnellzug fährt, muß einen Zuschlag zahlen; bei Eilzügen zahlt man nur den halben Zuschlag. Züge, die nur auf kleinen Strecken fahren, heißen Lokalzüge, sie halten in jeder kleinen Station und werden deswegen auch Bummelzüge genannt. Fast alle Züge führen drei Klassen. Triebwagen haben im Allgemeinen wie die Strassenbahn oder wie die Autobusse nur eine Klasse. Schnellzüge führen meist bei Tag einen Speisewagen und bei Nacht einen Schlafwagen. Reisende, welche mit Personenzügen fahren, können sich in der Bahnhofsgastwirtschaft oder auch am Verkaufsstand etwas zum Essen oder zum Trinken kaufen. In vielen Stationen bringt man auch Getränke und dergleichen zum Zug. Man hört dann eine Stimme rufen: »Bier bitte! Oder: »Zuckerl, Schokolade, heiße Würstel, Schinkensemmel!« Ein anderer Verkäufer ruft: »Zeitungen, illustrierte Zeitschriften, die neueste Magazine!« Und wieder ein anderer: »Zigarren, Zigaretten!« In jedem Abteil befindet sich eine Notbremse. »Bei Gefahr Handgriff herabziehen!« Jeder Wagen hat Abteile für Raucher und Nichtraucher. Wer in einem Nichtraucherabteil raucht, muß Strafe zahlen. Fast jeder Zug hat auch ein Abteil für »Mutter und Kind«. Reisende ohne Kinder dürfen hier nicht einsteigen. Hunde darf man in den Zug mitnehmen, sie müssen aber einen Beißkorb tragen und man muß sie an der Leine führen. Der Reisende muß für sie eine Hundekarte lösen. Führt der Zug ein Abteil für Reisende mit Hunden, so müssen Reisende mit Hunden dort einsteigen. Jeder Reisende kann einen Koffer bis zu 30 kg Gewicht in den Wagen nehmen.

An Samstagen, Sonntagen und Feiertagen sind die Züge oft überfüllt. Der Schaffner kontrolliert während der Fahrt den Zug. Reisende, die keine Karte haben, können sie beim Schaffner lösen, sie müssen es ihm aber rechtzeitig sagen, sonst müssen sie Strafe zahlen. Der Schaffner gibt auch Auskünfte über Ankunft, Abfahrt, Verspätung eines Zuges usw. »Herr Schaffner, bitte muß ich in Bruck umsteigen?« »Nein, dieser Zug fährt direkt nach Wien, aber wenn Sie wollen, können Sie in Leoben in den Eilzug von Selztal umsteigen. Sie sind dann eine Stunde früher in Wien!« »Gut, das werde ich machen, bitte schreiben Sie mir eine Eilzugszuschlagskarte von Leoben bis Wien Südbahnhof. Wann komme ich mit dem Eilzug nach Wien?« »Einen

Augenblick, ich werde sofort im Fahrplan nachsehen — Sie kommen, wenn der Zug keine Verspätung hat, um 16.43 nach Wien. So und hier ist die Zuschlagskarte, sie kostet mit der Schreibgebühr 1 Rm.«

In der Bahnhofshalle sind besonders unmittelbar vor der Abfahrt der Züge immer viel Leute. Die Fahrkarten löst man an der Kasse oder wie man auch sagt, am Schalter. Es gibt einfache Fahrkarten und auch Rückfahrkarten. Neben dem Schalter hängt eine Tafel, auf der die Fahrpreise nach den verschiedenen Orten angegeben sind. Über die Ankunft und Abfahrt der Züge geben 2 andere Tafeln Auskunft. Wer Genaueres wissen will, erkundigt sich bei der »Auskunft«. Die Fahrpläne sind meist an den Wänden der Bahnhofshallen angeschlagen. Hat man die Fahrkarte gelöst, so geht man durch die Sperre auf den Bahnsteig. Der Türsteher kontrolliert und locht die Fahrkarten. Hat der Zug Verspätung, so setzt man sich in den Wartesaal oder in die Bahnhofswirtschaft. Will uns jemand zum Zug begleiten, so braucht er eine Bahnsteigkarte, die er entweder am Schalter oder am Kartenautomaten lösen kann, sie kostet 10 Rpf.

Aufgabe:

I. Prestavi v slovenščino: Ich danke Ihnen sehr für das Wörterbuch, ich habe es gestern sehr notwendig gebraucht. Der arme Kerl hat für diese Arbeit 5 Stunden gebraucht. Dieser Baumeister hat schon mehr als 200 Häuser gebaut. Ich sage Ihnen, er hat mich tot gefragt. Diese gute Nachricht habe ich gerne gehört. Wir haben während der Vorstellung einige Male herzlich gelacht. Er hat viele Jahre in Deutschland gelebt und spricht daher perfekt deutsch. Er hat sich dumm gestellt und nicht die Wahrheit gesagt, aber wir haben ihm nicht geglaubt. Wir haben ihr alles Gute zu ihrem Geburtstag gewünscht. Er hat mir gezeigt, wo er wohnt. Dieser arme Frau hat 3 RM Strafe gezahlt, weil sie ein Fenster schlecht verdunkelt hat. Er hat immer auf einen Gewinn in der Lotterie gehofft, aber er hat nie gewonnen.

II. Odgovor na naslednja vprašanja:

1. Was für Züge gibt es?
2. Was befördern die Güterzüge?
3. Wo halten die Schnellzüge?
4. Was muß man zahlen, wenn man mit dem Schnellzug fährt?
5. Was hat fast jeder Schnellzug?
6. Wo halten Lokalzüge?
7. Wie nennt man sie?
8. Wieviel Klassen führt fast jeder Zug?
9. Wo kann man sich am Bahnhof etwas zum Essen oder zum Trinken kaufen?
10. Darf man in jedem Abteil rauchen?
11. Was geschieht, wenn man in einem Abteil für Nichtraucher raucht?
12. Darf man Hunde in den Zug mitnehmen?
13. Welche Vorschrift besteht bezüglich der Hunde?
14. Darf man Gepäck in den Wagen nehmen?
15. Wann sind die Züge oft überfüllt?
16. Was macht der Schaffner?
17. Wo löst man die Fahrkarten?
18. Wo kann man die Bahnsteigkarte lösen?
19. Was kostet eine Bahnsteigkarte?

III. Postavljene stavke v sestavljeni pretekli čas: (Ich mache meine Arbeit — ich habe meine Arbeit gemacht.) 1. Ich lache über einen guten Witz. 2. Du kaufst die ein neues Fahrrad. 3. Er raucht zuviel. 4. Fräulein Mathilde spielt den ganzen Tag Klavier. 5. Karl arbeitet täglich 10 Stunden und mehr. 6. Wir sagen immer die Wahrheit. 7. Hört Ihr das Klopfen an der Türe? 8. Die deutschen Soldaten kämpfen immer tapfer. 9. Herr Paulin, wie teuer verkaufen Sie einen roten Kanarienvogel?

Wörter

allgemein — splošno
angeben — naznaniti, ovaditi
Ankunft (w) — prihod
anschlagen (angeschlagen) — nabiti
ausschließlich — samo, izrecno
Automat (m) — avtomat
Bahnhofsgastwirtschaft (w) — kolodvorska restavracija

Bahnhofshalle (w) — kolodvorska veža
Bahnsteig (m) — peron
Baumeister (m) — stavbenik
befördern — napredovati, poslati
Beißkorb (m) — nagobčnik
Bummelzug (m) — izletniški vlak
dergleichen — takšen, podoben
deswegen — zato
direkt — naravnost, neposreden
erkundigen (sich) — poizvedovati
Eilzug (m) — brzec (brzi vlak)
einfach — navaden, -a, -o
einsteigen — vstopiti
Eisenbahn (w) — vlak
Fahrpreis (m) — vozna cena
Feiertag (m) — praznik
fliegen, geflogen — leteti, letel
fließen, geflossen — teči (voda), tek
Geburtstag (m) — rojstni dan
gefallen (gefällt) — ugajati (ugajaš)
Geldtasche (w) — denarnica
gemischt — mešano
Gewinn (m) — dobitok, zatek
gewinnen — zadeti (v igri)
Gut (Güter) (s) — blago, posestvo, kmetija
Güterzug (m) — tovorni vlak
halten (anhalten) — držati (ustaviti)
Handgriff (m) — ročna kretanja
Hauptbahnhof (m) — glavni kolodvor
herabziehen — doli potegniti
herzlich — srečen, -a, -o
illustriert — ilustriran
jemand — nekdo
Kanarienvogel (m) — kanarček
Kasse (w) — blagajna
Kerl (m) — dečko, možak
Klasse (w) — razred
klopfen — trkati
kontrollieren — nadzorovati
laufen — teči
Leine (w) — konopec, vrv
leise — tiho
lochen — (pre)lknjati
Lokalzug (m) — krajevni vlak
lösen (eine Karte!) — kupiti vstopnico
Lotterie (w) — loterija
Magazin (Zeitschrift!) — magacin (revija)
Mal (s) — znamenje; spomenik
mitnehmen — s seboj vzeti
nachsehen — gledati za kom
nennen, genannt — imenovati, imenovan
Notbremse (w) — zasilna zavora
notwendig — potreben, -a, -o
perfekt — dovršen, popoln
Person (w) oseba
rechtzeitig — pravočasno
Reisende (m u. w) — potnik, -ca
rennen, gerannt — dirjati
Rückfahrkarte (w) povratna karta
Schinkensemmel (w) — žemlja s šunko
Schlafwagen (m) — spalni voz
Schrack (m) — omara
setzen (sich) — vsteti se
Sonnenbrille (w) — sončna očala
Speisewagen (m) — jedilni voz
Sperre (w) — zapora
Station (w) — postaja
stehen, ich bin gestanden — stati, jaz sem stal

sterben, gestorben — umreti, umrl
Strafe (w) — kazen
Strand (m) — obala
Strecke (w) — proga
Tafel (w) — tabla, miza
tot — mrtev, -a, -o
Triebwagen (m) — pogonski voz
Türsteher (m) — (Portier) vratar
umsteigen — prestopiti
unmittelbar — neposredno
usw. (und so weiter) — itd. (in tako dalje)
Vase (w) — vrč (za cvetice)
verdunkeln — zatemniti
Verkaufsstand (m) — stojnica
Verkehr (m) — promet
verschieden — različen, -a, -o
verstehen, verstanden — razumeti, sem razumel

Wartesaal (m) čakalnica
weh tun, getan — boleti
welcher, -e, -es — kateri, -a, -o
wissen — vedeti
Wörterbuch (s) — slovar
Würstel (s) — klobasica
Zeitschrift (w) časopis
Zuckerl (s) — sladkorček
Zuschlag (m) — doplačilo
Zuschlagskarte (w) — doplačilna karta

Redewendungen — rekla

im allgemeinen — v splošnem
alles Gute wünschen zu — vse najboljša
želeži k
ein armer Kerl — ubožec (ubožček), revež

Moderne Augengläser

Dipl.-Optiker C. Kronfuß

A. 10. 10. 10. 10. 10.

Bahnhofstrasse 16

 Ch. Grollitsch & Co.

Kohlengrosshandel

Klagenfurt, Fröhlichgasse Nr. 40

Ruf Nr. 2823. 2824

„Milchwart“

heute besonders wertvoll
verhindert Überlaufen ko-
chender Milch u. anderer
schäumender Flüssigkeiten

Preis RM 1.50

Wiederverkäufer Rabatt

Alexander Orinschnig

Koch-, Heiz- und Beleuchtungs-
apparate, Haus- und Küchengeräte
Klagenfurt, Wienergasse 11

Immer das Neueste in schönen
Handarbeiten
Strickwolle — Garne
Feine Wäsche

OTTO WILHELMER

Klagenfurt, Bahnhofstrasse 9 u. 19

Ruf 3333 und 3563

Preklic pooblastila

Podpisani Johann Primožič, posestnik iz Opale
št. 8 pri Sairach vsakomur javljam, da moja žena ni
več pooblaščenka z mojim premoženjem razpolagati,
zlasti ničesar iz mojega gospodarstva prodajati ali
prejemati mesto mene denar.

Primožič Johann

Unser Rosshaar ist hygienisch gereinigt,
bei 115°C sterilisiert geruchlos, Fett- Fer-
ment frei u. mit der Schutzplombe versehen

Naša žima je higiensko očiščena, pri
115° C sterilizirana, je brez duha, maščobe
in fermentov — ter zaščitena z varstveno
znamko

ROSSHAAR-FABRIK

Genossenschaft zur Verarbeitung
von Tierhaaren: reg. Gen. m. b. H.
Straschische bei Krainburg

Universale

Stroh- Filz-
hut und
Slumpen-

Erzeugung
für Damen
und Herren

Domschale

Spielwaren
Kinderwagen
Kinderbetten

GRÜNER

Klagenfurt, Bahnhofstr.

Pridobivajte naročnikov
za „Karavanken Bote“

Kinderbetten
Herbst

Klagenfurt, Fleischmarkt 16

Sperrholz
Paneelplatten
Holzfaserplatten
Furniere
Parketten

HANS TRANNINGER

Klagenfurt, Völkermarkterstraße - Ruf 1595

Kaffeemittel

ESSIG · SENF

FABRIK C. WENGER KLAGENFURT

PAUL HATHEYER

KLAGENFURT

Kernseifen, Waschpulver

Einheits- und Rasierseifen

Schmelz-Margarine

(Margarine-Schmalz)

Tafel-Margarine

Waschin Extra

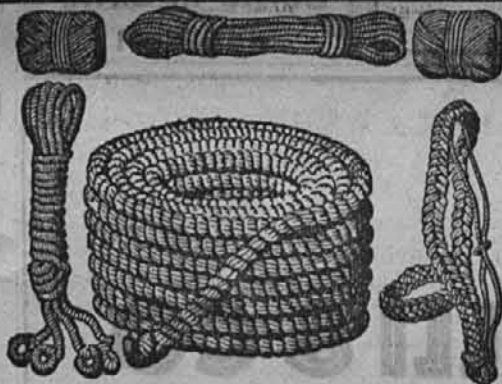
Bezugscheinfreies

stark schäumendes Waschmittel

Premierjus • Speisetalg • Technisches Talg

Kristallsoda, Glaubersalz, Bittersalz

Ammoniak - Soda **Wasserglas** Aetznatron

• **Kupujemo predivo** od lanu
in konoplje vsako količino

• **Wir kaufen gespinnten**
Hanf u. Flachs, jede Menge

• **A. ŠINKOVEC - Seilererl**
KRAINBURG, AM BAUMGARTEN 13

Friedrich Jungbauer
Lebensmittel - Grosshandel

Klagenfurt, 10.-Oktober - Strasse 28

Fernruf 17-73

Lager in: Klagenfurt, Kühnsdorf
Villach, Friesach

Alpenländische

ZUCKERWARENFABRIK

Gelautz
&
Köffler
Klagenfurt

Husten-
Kohle
hilft!

Zahvala

za vse dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih sprejeli ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene in nepozabne hčerke, sestre

Tončke Pivk

se vsem najpriskrnejše zahvaljujemo.

Zlasti veljaj naša iskrena zahvala vaškim dekletom in fantom za tako krasno poklonjeno cvetje in mnogoštevilno spremstvo na njeni zadnji poti.

Ponovno sprejmite vsi in vsak posebej našo najpriskrnejšo zahvalo.

Rodbina Pivk
Heiligengeist bei Laak

VSI KMETJE NABAVLJAJO SVOJE POTREBŠČINE NA

krmi
semenih
umetnih
gnojilih
strojih

PRI

**KMETIJSKIH
ZADRUGAH**

Vsak kmet naj se takoj zgasi pri kmetijski zadrugi, ki je zanj pristojna!

Krainburg
St. Georgen
Laak
Domschale
Kerschdorf
bei Eisern
Göriach
bei Veldes
Mitterdorf
bei W. Feistritz
Lom
bei Neumarkt
Radmannsdorf
Woch. Feistritz
St. Martin
bei Littai
Unterdrauburg
Prävali

Potrja od neizmerne žalosti naznanjava, da naju je nenadoma zapustil naš zlati 5-letni sinček

Boris

Za izraze iskrenega sožalja se tem potom vsem najlepše zahvaljujeva.

Neutolažljiva mamica in očka
ENGELSBERGER

Ljubljana - Krainburg, 3. novembra 1941.

Herrenhüte
JOHANN JANZ

Moški klobuki
JOHANN JANZ

Sprejemajo se klobuki v popravilo

KRAINBURG

HERMANN
FABRIK

G. M. B. H. - ZWISCHENWASSERN

Laufender Einkauf jedes Quantums Fichtenrinde

Herstellung
folgender Gerbstoffe:

Pinotan N, Pinotan CC, Pinotan CC Sp, Fichtenrindenextrakt, Kemoan TF u. TC, Summach etz.

Buntwarenweberei
Färbererei u. Appretur

Hribernik & Comp.

Textilindustrialgesellschaft m. b. H.
St. Veit a. d. Sava

Elektromotoren
Geräte
BELEUCHTUNGSKÖRPER

Installationen von
F. Czernowsky
Elektriker - Krainfurt

Berite in širite
naš list!

Das ist
Dr. Reich's
Kindererz
mittel

FUCHSE
MARDER
ILTISSE
UND ALLE
ROHFELLE

kauft
WIENER PELZWERKSTÄTTE
J. Veselý
KLAGENFURT, Flensburger Str. 2

Oglasi v našem listu so uspešni!

KÄRNTNER EISEN-
UND EISENWAREN-
GROSSHANDEL

FILLI & CO.
Klagenfurt, Bahnhofstraße 6

**Eisen, Material, Farben und
Glaswarenhandlung**

FRANZ BERJAK - KRAINBURG

Rudolf Widmar

MECHANISCHE WEBEREI

Ischernutsch - Post Domschale

Uvod nemške železniško-tovorne tarife in nemške železniško-živalne tarife v svobodnih pokrajinah spodnje Štajerske, Koroške in Kranjske

S 1. novembrom 1941 se uvede v svobodnih pokrajinah Spodnje Štajerske, Koroške in Kranjske nemška železniško-tovorna tarifa in nemška železniško-živalna tarifa in postane sočasno ta v teh pokrajinah veljavna »tarifa za prevažanje tovarov na progah jugoslovanskih železnic« neveljavna. Od tega časa naprej smejo zato razpošiljatelji samo še te v delih I. nemške železniško-tovorne tarife in nemške železniško-živalne tarife predpisane obrazce (tovorni listi, olistanje itd.) uporabljati.

Reichsbahndirektion Villach

Südkärntner

Ihr seid jetzt deutsch
Darum leset das Buch:
**Moschner, Kärnten
Grenzland im Süden.**

Ein Bericht über Arbeit und
Erfolg der NSDAP in Kärnten
Preis 1.20 Reichsmark

Vorrätig: Buchhandlungen
NS. - Gauverlag Kärnten
Klagenfurt - Krainburg

**Alle Betriebsführer
brauchen
die neuen Lohnsteuertabellen**

Vorrätig
Buchhandlung NS.-Gauverlag und Drucker
Kärnten - Krainburg, Klagenfurt

TIPOGRIFIA
KRAINBURGER TEXTILFABRIKEN G. m. b. H.
JUGOSLAVIJA

KRAINBURG